

Even voorstellen

Marieke McBean is journalist en fotograaf en woonachtig in Schotland. Samen met haar man Ewan en zoon Calum woont ze in een zelfgebouwd huis aan de oevers van Loch Tay in Perthshire. In haar vrije tijd speelt Marieke traditionele Schotse muziek en met haar band Rallion treedt ze in binnen- en buitenland regelmatig op. In deze column leest u over haar leven in de Schotse Highlands.

Schotland heeft slechts vijf miljoen inwoners in een land dat bijna twee keer zo groot is als Nederland. Wat een ruimte overall! Wij wonen in het hart van Schotland, ongeveer twee uur rijden van zowel Edinburgh als Glasgow. Ons huis is een verbouwde koeienstal en hoort bij een boerderij die twaalf jaar geleden nauwelijks bewoonbaar was. Onze buurman Tober erfde de vervallen boerderij in 1997 en was vastbesloten de boerderij en het land eromheen weer nieuw leven in te blazen.

Tober was jarenlang 'crofter' op het Isle of Skye. Een crofter is iemand die geheel zelfvoorzienend leeft, met eigen dieren en zelfverbouwde groente. Het huis, een 'croft', is bijna altijd gehuurd en onderdeel van een groter landgoed. Met het verhuizen naar Tombreck Farm nam Tober een grote stap; kon hij echt een zodanig vervallen boerderij weer in oude glorie herstellen?

Na jaren hard werken is Tombreck nu een thuis voor vier families. Verbouwingen zijn nog steeds gaande en uiteindelijk zullen er nog vier nieuwe huizen bijkomen. Schapen grazen in de velden, eenden lopen rond de boerderij en binnenkort krijgt Tombreck zelfs twee koeien. Wat een verschil met tien jaar geleden! Mijn man Ewan en ik hebben 2,5 jaar besteed aan het bouwen van ons huis. Eigenhandig hebben we de oude koeienstal omgebouwd tot een comfortabel thuis voor ons en onze pasgeborene zoon Calum. We wonen hier nu net een jaar.

Ons huis is voor een deel net als ieder ander huis, maar toch zijn er bepaalde dingen anders. Zo komt ons water rechtstreeks van de berg. We wonen aan de voet van Ben Lawers, en die berg is een van de hoogste in Schotland. Het water wordt hoog op de berg uit de rivier gehaald, het stroomt door drie filters, en daarna rechtstreeks bij ons uit de kraan. Zuiver water zonder kosten! Wel heeft het een nadeel; de waterpijp raakt verstopt als het heel veel regent. Dan stroomt de rivier zo hard dat blaadjes vast komen te zitten in de pijp en vervolgens hebben wij geen water meer. Daarvoor is maar één oplossing: regelmatig de pijp controleren.

De watervoorziening is voor alle huizen hier, dus wij en onze burens controleren om de paar dagen de pijp in de rivier. Het is een goed excuus om een mooie wandeling te maken.

Ben Lawers heeft nog net geen eeuwige sneeuw, maar is vele maanden per jaar wit. Wij krijgen meer sneeuwval dan ik me kan herinneren van mijn jeugd in Nederland. Als het in Engeland een keer hard sneeuwt, horen we vaak op het nieuws wat een chaos dat veroorzaakt. Hier in Schotland zijn we eraan gewend. De sneeuwplougen staan altijd klaar en daarom zijn de wegen bijna altijd begaanbaar. Het enige probleem dat we soms wel hebben is de regen; als het heel hard regent dan overstromen de wegen en dan heb je een probleem als je ergens heel nodig moet zijn! In de Highlands bezitten veel mensen een 4x4 auto; je begrijpt dat dat nodig is wanneer we weer eens overstromingen hebben. Hier op Tombreck is het ook nodig omdat

de sneeuwplouger niet op onze toegangsweg komt en zonder 4x4 kom je dan niet bij de boerderij vandaan.

Afgelegen wonen betekent dat evenementen altijd goed bezocht worden; er is tenslotte niet veel keuze. Elke eerste zondag van de maand is er in ons lokale hotel een muzieksessie. Lokale muzikanten komen dan bij elkaar om samen traditionele Schotse muziek te spelen. Dat is altijd een populaire avond en ook wij besloten er deze maand heen te gaan. Dit was de eerste keer dat vele mensen onze zeven weken oude zoon zagen. Zodra we binnenliepen begonnen mensen Calum te bewonderen, en daarbij muntjes in zijn kleine hand te stoppen. "Zilver voor geluk!" zeiden ze dan.

Onze buurman had me hier al over verteld; toen zijn dochter werd geboren en hij een keer in de stad met haar ging winkelen, stopten allerlei mensen geld in de wandelwagen. Dat is dus een echte Schotse gewoonte. Het is jarenoud, komt van de zigeunertraditie en heet 'hanselling'. 'Hansel' betekent 'een gift' of 'geld'. De vreemdeling moet het geld direct in de baby's hand stoppen en hoe steviger de baby de munt vasthoudt, hoe meer geluk het brengt. Er speelden zo'n twaalf muzikanten in de sessie, met accordeons, violen, gitaren, mondharmonica's, een contrabas en verschillende zangers. Normaal speel ik ook mee, maar in plaats van een gitaar had ik dit keer een baby op schoot. Mijn man Ewan speelde de viool nog wel een tijdje; totdat het voor Calum bedtijd was. Calum sliep heerlijk; zal het door de muziek gekomen zijn?

TIPS VAN MARIEKE

Leer meer over het bestaan van crofters en zie een croft van binnen in het Colbost Croft Museum. - Colbost, bij Dunvegan, Isle Of Skye, IV55 8ZT, tel. +44 (0)1470 521296

Beklim Ben Lawers; een van Schotland's hoogste bergen (1214 meter) of bezoek het Ben Lawers Visitors Centre en doe de korte wandeling die daar is uitgezet. Ben Lawers Visitor Centre, bij Killin, Loch Tay - National Trust for Scotland www.nts.org.uk/Property/94

Luister naar Schotse muziek bij de sessie in het Ben Lawers Hotel, elke 1ste zondag van de maand vanaf 9 uur 's avonds. Ben Lawers Hotel, Lawers, Loch Tay, Perthshire, PH15 2PA, tel. +44 (0)1567 820436 www.benlawershotel.co.uk

